

Heltai Gáspár fabulái

A fecskéről meg egyéb madarokról.

Egy időben a madarak gyűlést tartának. Midőn egybegyűltenek volna, kérdezkedni kezdenék egymástól, melyik volna a legszükségesebb dolog, melyről tanácskozni kellenék. Nagy gőgösséggel kezdenék a nagy madarak fel-alá járni és senki nem szóla közülök a dologhoz. Előrepese a kis madár, a fecske s megszólítván a többi madarakat, monda: Szerető uraim, nagy madarak vagytok és fel tudtok repülni az égbe is. De noha sokáig ott fenn jártok is, azért ugyan alá kell szállnotok a földre. Ezokáért gondotok legyen reá, mivel vehetnétek elejét annak, hogy az emberek tört és hálót csinálhassanak. Az én tanácsom szerint pedig legkönnyebben érhető el ez avval, hogy mindnyájan tavasszal összegyűlünk, mikoron az pórok elvetik mind a kendernek, mind az lennek magvát, mi pedig mind felszededegetjük azokat a magvakat. És így

nem nőhet sem kender, sem len. És nem leszen az embereknek miből tört és hálót csinálniok. S így mindnyájan megmenekülünk. A madarak megútállák a szegény fecske tanácsát, mondván: Ime melly kicsiny e madárka és melly igen fél, holott mi, nagy madarak nem félünk. Látván ezt a fecske, monda önmagának: Ezek megútállák tanácsomat. Mit tegyek? Tudom már, mit művelek. Az emberekhez adom magamat, házoknál fészket rakok, szépen énekszóval keresem kedveket és így nem vetnek tört énnekem, meg sem bántanak engemet. És ekképpen a szegény fecske bátorságos nyugodalmat szerze magának. De a többit mind ez mai napiglan megfogják az emberek, mindenféle hálóval és törrel.

Értelme:

E fabula azt jelenti, hogy senki ne ítélje magát igen bölcsnek és hogy senki tanácsát meg ne útálja és meg ne vesse. Mert noha más ember hozzánk képest gyarló és szegény is, talán azért ugyan ő is ember és Istennek eszköze. Olly tanácsot adhat, hogy sok jámboroknak hasznára leszen. Mert Istené a tanács és ezt Ő az Ő akaratjából jelenteti meg, nem pedig az embereknek akaratja és kevélységes kívánsága szerént. Nem a nagy széles és hosszú szakállra adták az jó tanácsadás tudományát, mert akkor a kecskebak is tudna valamit hozzá. Hanem úgy vagyon, hogy az Isten gyönyörködik az együgyűségben. Azért mondták a régiek, hogy nem csak az ártány, hanem még az emse disznó is tud szép makkot találni. Így vagyon.